

Essi Henriksson

HÄN NUKKUU VEITSEN KANSSA

Hän nukkuu veitsen kanssa. Ei koska hän sitä tarvitsisi vaan koska hän ei tarvitse. Veitsi on hänen rakastajansa; se lepää pää tyynyllä niin kuin hänkin. He nukkuvat vierekkäin. Sen terä ei kiillä, mutta lape on kämmenenlämmiin ja tuntuu sulalta. Hänen nimensä on Laura kuten kenen tahansa sen ikäisen. Perhe on ollut hyvin toimeen tuleva, tytär odotettu ja soveltuvaa nimeä mietitty appivanhempien kanssa. Sen näkee helmenheleistä nahkasohvista, tv- ja stereoyhdistelmän hiilenkiillosta, ruusukuppien siroista korvista lasikaapissa. Laura on ei-kukaan. Nimi on hänen sukupolvensa yhteinen. Jos sen huutaa luokassa, kaikki kääntävät päänsä. Lauralle ei lahjoitettu yksilöllisyyttä hänen syntyessään. Hänelle annettiin asema. Hän on vanhempiensa sukupolven kuvastin. Hänen univormunsa on toppatakki ja lippalakki. Asfalttiin hankautuneet farkunlahkeet. Tukka möttöisellä ponnarilla. Kaikki vaatteet jenkimerkkiä, kaikki viime vuodelta.

Kalvas valo kuultaa kaihtimen raosta Lauran kiharalle tukalle. Tukka on vaalea ja takkuinen. Harakanpesä, jonka

tuulettuneisuutta ei selitä edes siihen yön aikana sotkeutunut purkka. Lauran kasvot ovat unista punehtuneet, harmaat silmät raskaan vetiset. Laura on kolmentoista. Niin hirveän vanha. Ja voimakas. Lauralla on veitsi. Hänellä on tiukka ote veitsestä, jota hän ei tarvitse. Pitämällä siitä kiinni koko yön hän todistaa jotain. Hänellä ei ole mitään todistettavaa. Linnut räähkyvät parinvaihtoaan, kaartavat ikkunaan siivet läpättäen. Laura on aamu-unisuuden turruttama. Ja hänen on herättävä. Isä tulee kohta.

Koira uikuttaa ja ropisee ovella. Isän kengät rahisevat eteismatolla. Isot vaaleanahkaiset kengät, joiden pohja on vielä melkein valkoinen. Niillä ei kävellä, niillä istutaan. Isän raskas hengitys, aamukrapulasta tukkoinen, harras. Koiran on päästävä ulos, isän sisään. Lauralle jää yhtälössä vähän sijaa vähän jos ollenkaan. Siksi hän työntää peiton sivuun kaulaltaan, kätkee veitsen ruusujen kukittamaan niittyyn ja panee lenkkarit jalkaan. Pölyhileet villiintyvät, kun Laura nousee. Hänen vartensa piirtyy juuri ja juuri hupparin alta. Vaatteet ovat nukkumisesta ruttaantuneet ja hikiset. Huoneessa on kuuma, eikä vaateparsi hätkäytä kehtään. Laura haroo tukkaansa ja saa sormiinsa purukumia. Isä on jo ovella. Laura sujauttaa kätensä tyynyn alle, jättää jäähyväiset veitsen voisulalle.

Vanhempien vuode on sijaamatta, lakana kurttuinen ja peitto mykkyrällä jalkopäässä. Nykyisin Laura nukkuu vanhempien vuoteessa. Hänen kahdeksankymmentä senttiä leveä laverinsa pörröleluineen, sukkamakkaroineen, kuivuneine veritahroineen on nyt pelkkä pyhäkkö. Verhojen laskokset ovat pölyssä. Valonkatkaisimen asennosta huolimatta huoneessa on hämärää. Postikortti äidiltä lepää peilipöydällä huulipunan vieressä. Peiliin on tuherrettu punalla, ha-

tarin viivoin. Edes Lauran käsiala ei muistuta äitiä. Äidin kyriilliset koukerot ovat hallittuja ja silti tarkoituksesta on vaikea saada selvää. *Pidähän huoli itsestäsi.*

Parivuoteen kaaoksessa tyynyt ovat ilmeikkäästi paikoillaan. Paljastavasti. Tyynyjä on kaksi, vaikka sängyssä ei nykyisellään nukuta yhdessä. Toisella tyynyllä on painauma, toisella ei. Joskus Laura nukkuu eteisen matolla. Sen säikeet painautuvat selkärankaan niin että voi tuntea missä on, vaikka nukahtaa. Voi painautua jotain vasten, jokin erottaa ruumiin ja maailman. Lattia viilentää kuumina hohkaavia jalkoja. On helpompi vajota horrokseen, kun ei pitäisi, ei saisi. Ja jos kääntää kylkeä, lattia painaa vatsaa, koputtelee kylkiluita.

Isällä on tummanruskea ruhje polvessa. Se erottuu selvästi kiharan karvan seasta, kun hän läsäyttää farkut lattiaan. Karva on tummaa ja karkeaa. Se on samanlaista joka puolella ruumista. Nyt hän riisuu kalsaritkin. Laura ei ehdi pelastaa veistä. Hän imeskelee hiuksiaan. Ei tavallaan edes halua. Isä ja veitsi voivat jo kohdata. Laura kilisyttää talutushihnaa ja koira vastaa heiluttamalla häntää. Kalsea valo siilautuu keltaisena eteiseen; ulko-ovessa on nypylälasia, joka on epäilemättä jonkin edellisen sukupolven idea. Se on Lauralle niin tuttu ja edustaa samalla tuntematonta. Sen läpi siilautuu kuva kaikista oven takana odottavista. Hahmot ilman kasvoja, ilman muuta ääntä kuin ovikellon vaativa kajaistus plim-po-om. Turhaan Laura odottaa näkevänsä äidin siron hahmon, värikkäät vaatteet.

Lokit kirkuvat ja Laura astuu kalliolle. Sanonnasta voisi saada käsityksen, että Laura astuu kalliolle, koska kuulee lокkien kirkuvan. Niin tavallaan onkin. Hän on joen rannassa, kaislikko kutittaa pohkeita. Veden virtauksia ei erota

sen petollisen sileästä pinnasta. Kaislat huljuvat omaa rituaalitanssiaan. Sanon sen nyt suoraan: joen rannassa ei lentele lokkeja, niitä ei edes tepastele hilseilevällä laiturilla. Ei ole mitään lokkeja. On vain Laura ja kädestä roikkuva hihna. Vailla tarkoitusta.

Kun Laura palaa, isä kuorsaa höyryveturin tavoin. Maha murisee ja suoli pärisee. Linnut ovat vaienneet. Laura istuu sohvalle. Sekin hilseilee. Lauralla on kiireinen iltapäivä: hän nyppii nukat sohvasta. Juo lasin vettä. Sitoo lenkkareidensa nauhat eri tavalla. Avaa tukkansa ja laittaa taas kiinni. Hipsii makuuhuoneen ovelle ja katsoo isäänsä. Hakee jääkaapista vodkan ja avaa ja sulkee korkkia. Soittaa puhelun. Vastaa kysymyksiin, yskäisee kuumeyskää, ei ole masentunut, lupaa tulla, ja piirtää samalla muistilehtiöön silmukkaa uudestaan ja uudestaan.

Naapurin pikkutyttö leikkii koiran kanssa pihalla. Rakentaa vanhoista takkahaloista esterataa. Leena on Lauran kanssa samalla luokalla. He eivät koskaan katso toisiaan silmiin. Leenan vihkoissa on kiiltäviä tarroja ja hänen vaaleat farkkunsu ovat tahrattomat, vaikka hän korjaa koiran jätökset nurmelta kompostiin. Se on ihmeteko. Laura puree kynsiään, jotka kellertävät tupakasta. Koira haukkuu riemuissaan, kun se saa juosta. Leenan posket punottavat, kun hän huutaa koiralle ohjeita. Ei se tottele. Se on tottunut perheen tapoihin. Laura piirtää kämmenselkäänsä sydämen kuulakärkikynällä. Siitä tulee muotopuoli.

Iltapäivällä, joka tässä talossa alkaa iltakuudelta, isä jo keittää kahvia. Hän saattaa tyytyä myös teehen, jos yö on ollut tavallista raskaampi. Yöt tavallisesti ovat toinen toistaan raskaampia. Silti isän keltaiset hampaat kestävät kupin tervaa. Haluavat sitä. Kysymättä hän keittää Laurallekin.

Kaataa kuppiin ja tarjoilee pöytään. Tupakkinsa hän sentään polttaa myöhemmin pihalla. Ja Laura istuu pyörittämässä leivänpalaa kädessään, istuu vastapäätä, hiljaa. Hän keskittyy tunnustamaan mustaa veitsenkahvaa hupparinsa taskussa. Hänen veitsenharmaat silmänsä lasittavat. Niin isänkin silmät.

He ovat hyvä pari. Sopiva. Kumpikaan ei työnnä leipää suuhunsa, eikä kahviakaan todellisuudessa kulu kuin puoli kuppia. Siitäkin osa tahraa pöytää. He vain istuvat saman pöydän ääressä. On mahdotonta ottaa mitään sisäänsä, jos siellä on jo täyttä. Ja niin kauhistuttavan täynnä he ovat, että edes leipäpala ei sinne mahdu. Jääkaapissa nyyköttää mustaksi maatunut paprika ja tölkki maitoa. Isä ei syö kotona. Joskus hän käy huoltoaseman kioskin kautta, ottaa makkaraperunat tai lihiksen. Laura huolehtii itsestään. Isä luulee, että koulu. Ei Lauralla ole nälkä, mutta häntä huijaa hiukan. Hän kaataa loput kahvit lavuaariin, missä neste pehmittää leivänmuruista hauteen viemäriaukon peitoksi. Hetken aikaa lavuaarissa juoksee vihreitä pilkkuja.

Isän kalsareissa on takapuolella sormenmentävä reikä. Lauran hihat ovat rispaantuneet, molemmista päällä olevista paidoista. Huone on tukahduttavan kuuma kuin ennen ukkosta. He molemmat puskevat hikeä, kuumissaan he venyttävät paitojensa kauluksia, hiljaisuutta. Isä on mieluummin alasti, joten hän riisuu paitansa ja kalsarinsa. Maha rötköttää reisillä, kun hän istuu sohvalla ja vaihtaa kanavaa. Laura on mielellään veitsen kanssa kahden. Isän seura tulee vasta hyvänä kakkosena.

Televisiosta tulee Onnenpyörä. He katsovat sitä omilta tuoleiltaan. Ohjelman nimikin jo pilkkaa heidän kylmää hikeään, revittyjä laskuja ovensuussa. Heillä on oma onnen-

pyöränsä, johon ei vaadita arvuuttelua. Se on heidän noidankehänsä, venäläinen rulettinsa. Pullo on jo pöydässä, kun Laura tulee vessasta ja mainoslaulu vaikenee. Pullon kylki on samean vihreä. Laura palaa vessaan vetämään pienen sievän viillon arpien muodostamien tikapuiden jatkoksi. Tässä. Tämä on kipua. Ei pullonkorkin kosahdus. Ei tyynty ilman painauma. Ei pölyinen makuuhuone, johon ei voi enää astua. Onnenpyörän tunnusmusiikki pärähtää soimaan. Joen rannassa kuusten neulaset värisevät. Puuttuu vain lokin kirkaisu. Ei heiltä mitään puutu.